

واژگان سحرآمیز: مصاحبه با آمی اچ. استورجیس

جو کرو

۱۵ جولای ۲۰۰۶

آمی اچ. استورجیس، پروفیسور و نویسنده ای است که ریشه ها و تأثیر فانتزی و داستان های علمی تخیلی را با بیانی مطایبه آمیز شرح می دهد. او آثار ادبی مهمی را باهدف استفاده ی افرادی که متخصص ادبیات نیستند به رشته ی تحریر در می آورد. وی مدرس مطالعات میان رشته ای، در دانشگاه بلمونت است که شامل دروس "جی. آر. آر. تالکین در تاریخ، اندیشه های سیاسی و ادبیات" و "تاریخ آینده: ۱۵۰ سال از بطن داستان های علمی تخیلی"، می شود. استورجیس ویراستار دو کتاب است. کتاب دوم، نخستین ویرایش علمی حلقه ی گمشده ی داستان فانتزی، "حلقه ی جادو"ی بارون دلا موت فوکه است.

جو کرو: علت پرداختن به حلقه ی جادو چیست؟

آمی استورجیس: حلقه ی جادو علاوه بر این که یک حماسه ی فانتزی بسیار زیباست، به چند دلیل اهمیت دارد. نخست این که سرمشقی عالی برای دیگر انواع ادبی به شمار می رود: یک کابوس گوتیکی، یک رمانس تاریخی، و یک حکایت مذهبی. یک تیر و چند نشان!

دوم، نکته ای است که درباره ی پیوند گم شده در ماجرای حلقه ی یگانه ی تالکین وجود دارد. افسانه ی حلقه ی سحرآمیز، قرن ها پیش با داستان زیگفرد(قهرمان افسانه ای آلمان) از اساطیر نورد (اسکاندیناویایی) و حماسی ایسلند(ادا و ساگا) و آلمان(سرود نیبلونگ ها) آغاز شد. می توانیم ببینیم که داستان بسط و پرورش یافت و به چرخه ی حلقه ی واگنر(حلقه ی نیبلونگ، ۴ اپرا از ریچارد واگنر) و ارباب حلقه های تالکین تبدیل شد. حلقه ی جادو عضوی کلیدی از این زنجیر روایی است. سوم، حلقه ی جادو، ارباب حلقه ها را میسر ساخت. اثر بارون تأثیر آشکاری بر ویلیام موریس داشت که از پدران فانتزی مدرن است و او دروازه را برای تالکین گشود.

همچنین، حلقه ی جادو الهام بخش جورج مک دونالد در جنبه های داستانی و غیر داستانی بوده است که هر دو بُعد بر تالکین(و نیز سی اس لوئیس) اثرگذار بوده است.

مقاله ی جورج مک دونالد "پندار خیالی"، نیای "درباب داستان پریان" تالکین بوده و این حقیقت که مک دونالد نه تنها فوکه را می ستاید؛ بلکه در اثر خود مستقیماً به حلقه ی جادو اشاره می کند، حاکی از میزان تأثیری است که این رمان بر وی و از این طریق بر دیگران داشته است. حلقه ی جادو در روزگار خود به موفقیت چشمگیری دست یافت. ماجراهای اعجاب انگیز از دورهمی های شاهانه وجود دارد که در آن حاضران مانند شخصیت های داستان لباس می پوشیدند و داستان در میان توده ی مردم نیز همچون اشراف محبوبیت یافته بود.

شایان ذکر است که این کتاب به مدت بیش از یک و نیم قرن از چشم خوانندگان انگلیسی دور ماند.

آیا آثار بیشتری هستند که اطلاع اندکی از آن ها داریم؟ آثار فانتزی قدیمی تری که به همان خوبی یا حتی بهتر از آن هایی هستند که درباره شان شنیده ایم؟

درباره ی بارون دلاموت فوکه حتما این قضیه صدق می کند. و ما امیدواریم که این متون را برای خوانندگان انگلیسی زبان بازگردانی کنیم. انتشارات والانکورت اقدام ارزشمندی در راستای نجات بخشی آثار آسیب دیده ای که تنها نسخه ی دست نویس آن ها موجود است، انجام می دهد تا نسخه های بسیاری از اصل اثر باقی بمانند.

چنانچه فوکه در یاد خوانندگان انگلیسی باقی مانده باشد، به واسطه ی داستان پریان تیره و تار او، **اوندین** است که هم ادگار آلن پو و هم اچ.پی. لائو کرافت به عنوان یکی از آثار پیشگام ادبیات فانتزی لب به تحسین آن گشوده اند. داستان های دیگر او نیز استحقاق چنین توجهی را دارند.

فرایند ویرایش را شرح دهید. آیا ترجمه نیز انجام دادید؟ مسلماً تنها بریدن و کنار هم قرار دادن نوشته های کهن نبوده است.

من ترجمه ی انگلیسی اصلی مربوط به سال ۱۸۲۵ را بازبایی کرده ام که کار زیباییست از رابرت پیرس گیلیز(ترجمه ی بعدی و آخر که در سال ۱۸۴۶ صورت گرفته به مراتب نامرغوب تر و با مخاطب نامأنوس تر است).
به مقابله ی متن اصلی با متون تازه اسکن شده پرداخته ام که دشوارتر از آن است که به نظر می رسد. چراکه برخی حروف در متن قدیمی دچار اعوجاج یا کمرنگ شده اند یا کپک ها آن ها را از بین برده اند، نه اسکن ان ها ساده است و نه خواندن شان.
به علاوه در این ویرایش داستان کوتاه فوکه به نام "دشت وحشت" به ترجمه ی گیلیز و انتشار یافته به سال ۱۸۲۰ پیوست شده است که آن را نیز من بازبایی کرده ام.

در کنار بازبایی متن، معرفی علمی از نویسنده، بارون دلا موت فوکه، مترجم رابرت پیرس گیلیز و خود اثر، حلقه ی جادو ارائه داده ام. پیوستی فراهم آورده ام که آبخورهای ادبی حلقه ی جادو را معرفی می کنند، از جمله آداب و رسوم عهد آرتور، جنگ های صلیبی، مسیحیت، رسوم گوتیک، اساطیر اسکاندیناوی و مکتب هنری رمانتیک. همچنین کتاب شناسی فوکه را شرح داده و آثاری را برای مطالعه ی بیشتر پیشنهاد کرده ام.